

Játsszunk bábszínházat!

Az amatőr bábjátzás újraélesztése Veszprém megyében

A Nemzeti Művelődési Intézet és a Magyar Bábjátékos Egyesület által elindított Bűvös Bábos program Veszprém megyében jelentős fordulatot hozott az amatőr bábjátzás újraélesztése terén. A korábban szinte teljesen eltűnt gyermekbábos mozgalom a hosszú éveken át tartó fejlesztések hatására ismét „éledzik”, egyre több csoport alakul, sok pedagógus, csoportvezető kezd el ismét foglalkozni ezzel a komplex művészeti ággal, ezáltal a közösségek építésével.

A Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatósága azzal szembesült 2016–2017 körül a megyei felmérés során, hogy mindössze egy amatőr gyermek bábcsoport működött a megyénkben. Különösen szomorú ez abban a térségben, ahol korábban rendkívül gazdag volt a bábos élet, számtalan csoport, kiemelkedő tudású és tehetségű csoportvezető tevékenykedett. Fontosnak éreztük, hogy tegyünk a közösségek újraindításáért, a hagyományok felelevenítéséért, azért, hogy a gyermekek ismét átélhessék a bábcsoportokban zajló közös munka élményeit. Hiszen az amatőr művészeti csoportok, művelődő közösségek kiemelkedően

fontosak a közművelődésben! Az a gyermek vagy felnőtt, aki tagja egy színjátszó vagy néptáncsoportnak, zenél egy fúvószenekarban, saját képességei fejlesztésén túl megtanulja a közösségben végzett közös munka szabályait, megéli az alkotás sikereit. Az amatőr bábcsoportok különösen sok lehetőséget kínálnak a személyiségfejlesztésre, a csapatmunka megtanulására. Komplex tudást kívánnak a képzőművészet, a színjátszás, az éneklés, a színpadi mozgás terén. A szereplők nemcsak előadásokat tanulnak meg, hanem emberi alapértékeket sajátítanak el. Egy jól működő csoport pedig az egész település közösségi életét felpezsdítheti, bevonva a szülőket, barátokat, velük közösen további kezdeményezéseket indítva.

Ezért is örültünk a lehetőségnek, hogy megyénk is bekapcsolódhat a Bűvös Bábos programba, és elindíthatjuk megyei fejlesztéseinket. Elsőként Kiscsősz, majd Karakószörcsök kapcsolódott be, mindkét település a Devecseri járásban található apró falu, lélekszámuk 70, illetve 250 fő. Ebben a térségben nagy szükség volt arra, hogy a települések közösségi életét

újraélesszük, és mindkét faluban találtunk olyan szakembereket, akik tevékenyen élére álltak a fejlesztésnek, nemcsak egy bábcsoport néhány hónapnyi működését vállalva, de azt is, hogy az elindított közösségeket hosszú távon is igyekeznek megtartani – ezek adták vá-

Honvédó Szandra csoportvezető

Csoportkép – Szörcsöki Csibészek

lasztásunk közös háttérét. Kovács Norbert Cimbi és Honvédó Szandra azóta is remek partnereink, közösségeik megmaradtak, számos programban dolgozunk együtt.

Részletesebben a többnyire csak szöviccek témájaként ismert Karakószörcsök bábos fejlesztését mutatjuk be. Oktatási intézmények, aktív közösségek hiányában az itt élők korábban nem kaptak lehetőséget arra, hogy saját falujukat képviselhessék, helyi identitásukat megerősíthessék. Ennek megváltoztatására tette meg – a talán legnehezebb – első lépést a *Szörcsöki Csibészek* 2019 februárjában megalakult csoportja, amely hét elszánt gyermektől és lelkes szülőiktől állt. A bábcsoport működtetésével elsődleges céljuk a közösség fejlesztése, a gyermekeken kívül a későbbiekben a lakosság minden korosztályának elérése, bevonása volt. Csoportvezetőjük, Honvédó Szandra A nyulak pásztora című mesét választotta számukra, de először is közös játékokkal, a bábokkal való ismerkedéssel kezdték a közösségépítést. Amikor a gyerekek már oldottabban, egymást is jobban megismerve tudtak dolgozni, akkor kezdték el a felkészülést a konkrét előadásra. Szandra azt vallja, hogy a gyermekek mind-

egyike tehetséges, ám tehetségüket uniformizálással nem lehet kibontakoztatni. A bábozás műfaja ezért tökéletes egy újonnan alakult tehetséggondozó csoport indulásához, mert a gyermekek személyiségéhez illő karakter választásával mindenki könnyedén érhet el egyéni sikereket, amely alapjaiban meghatározza tehetségük kivirágztatásának folyamatát.

A fejlődés már néhány hét eltelte után látható volt nemcsak a gyermekek körében, de a falu közösségében is, hiszen egyre többen tértek be a próbákra érdeklődő kíváncsisággal. A díszletek, bábok elkészítéséhez önkéntes felaján-

Próbálnak a Szörcsöki Csibészek

lásokat kaptak a szülőktől, nagyszülőktől. A közösségi élet tehát elkezdett pezsegni apró falujukban a bábcsoport körül. Ezt koronázta meg a települési bemutató, majd a közös utazás Egerbe, a Bűvös Bábos szemlére, ahová sok szülő is elkísérte a gyerekeket. Óriási élmény volt számukra, hiszen sokan közülük még Budapesten sem jártak, nemhogy Egerben, ahol felfedezték a várost, az egri várat. A szemlén pedig sok-sok kiváló bábos előadást láttak, rengeteg tapasztalatot gyűjtöttek. Saját előadásuk kedvesége, a gyerekek tehetsége, a csoportvezető munkája pedig nagy elismerést aratott.

A csoport munkája nyomán a kis faluban azóta igen erős közösség jött létre, melynek kiindulópontja volt a bábcsoport, de ezer felé ágazik tovább: közös rendezvények, települési hagyományok, értékek feltárása, újabb közösségek létrehozása tapasztalható (felnőtt színjátszó csoport, szakkörök alakulnak). A hajdani bábcsoportvezető azóta polgármesterként tevékenykedik a közösségért.

Számunkra ez szinte „iskolapéldája” annak, hogyan lehet egy településen a közösségépítést elindítani amatőr művészeti csoport által – nagyon büszkék vagyunk a Szörcsöki Csibészekre, csoportvezetőjükre/polgármesterükre és a településre!

A Bűvös Bábos program hozadékaként további fejlesztések, szakmai programok kapcsolódtak a folyamathoz. A pápai Pegazus Színházzal való együttműködésünknek, és több pályázatnak is köszönhetően új csoportok alakultak, létrejött egy regionális bábműhely, képzéseket szerveztünk, megyei bábos találkozót tartottunk, oktatófilm-sorozat készült, kiadványt jelentettünk meg.

2023-ban Veszprémben, az Európa Kulturális Fővárosa 2023 Program keretében nemzetközi gyermekbábos fesztivált szerveztünk, 28 bábcsoport részvételével.

A nyulak pásztora c. előadás

DR. BALOGHNÉ URACS MARIANNA 1988-ban végzett a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, magyar-népművelés szakon. A későbbiekben folyamatosan képezte magát, különösen a felnőttképzés, pályázatírás, drámapedagógia terén. 2021-ben a Széchenyi Egyetem Apáczai János Karán végezte el a kulturális mediáció mesterszakot. Több mint 30 éve dolgozik a közművelődésben. 24 évet töltött a pápai Jókai Mór Művelődési Központban művelődésszervezőként, szakmai csoportvezetőként, igazgatóként. Munkája során dolgozott civilekkel, amatőr művészeti csoportokkal, valamint rendezvények, színházi-nevelési programok szervezésével, pályázatok írásával és lebonyolításával, felnőttképzéssel foglalkozott. 2015 óta vezeti a Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatóságát. 2017 óta elnöke a Pápai Művelődéstörténeti Társaságnak, 2019 óta a Magyar Közösségépítők Értékszövetsége Egyesületnek. 2021-ben elnyerte a Bessenyei-díjat.

SZERDAHELYINÉ LŐRINCZ NÓRA okleveles kulturális mediátor, a Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatóságának módszertani referense. Korábbi munkahelyén számos amatőr csoport munkáját segítette, valamint gyermekeknek, családoknak szóló rendezvényt bonyolított le. Maga is tevékeny tagja amatőr alkotó csoportoknak, családjában a hagyományörzés és a művészetek is kiemelkedő szerepet játszanak. A Veszprém Megyei Igazgatóságon a megyei szakkörök segítése és az amatőr művészeti csoportokkal kapcsolatos módszertani munka is része a mindennapjainak.